

Bly i viltkött

Det finns anledning till försiktighet, men enkla lösningar

Det finns risk för förhöjda halter av bly i viltkött. Det visar en ny undersökning av Livsmedelsverket. Resultaten bör tas på allvar, men samtidigt är riskerna i de allra flesta fall små. Svenska Jägareförbundet har tagit fram nya råd om val av ammunition och om hur man hanterar köttet på bästa sätt. Nu väntar nya undersökningar för att vi ska få mer information.

Livsmedelsverket har undersökt älgfärs från djur som har skjutits med blyammunition. Resultaten visar att kött från delar som ligger nära sårkanalen kan innehålla förhöjda halter bly. Troligen gäller detta även annat viltkött som skjutits med blykulammunition.

När en jägare skjuter vilt lossnar ofta blyfragment från kulan. Dessa fragment finns nära sårkanalen som kulan orsakar när den går genom djuret.

Köttet närmast detta område skärs vanligen bort, men det som är kvar används till exempel till färs och grytbitar. I sådant kött är risken stor att det finns kvar blyfragment.

För de flesta innebär detta att man inte bör äta färs eller grytbitar oftare än en gång per vecka. Däremot behöver man inte begränsa konsumtionen av helt kött, som stek och filé, eftersom risken att det ska innehålla blyfragment är mycket liten.

Vissa bör undvika färs och grytbitar

Små barn och foster är känsligare för bly än vuxna. Livsmedelsverkets råd är därför att barn under sju år och kvinnor som är eller planerar att bli gravida (tre månader innan man slutar med preventivmedel) bör undvika att äta till exempel färs och grytbitar oftare än någon gång per år.

Däremot går det bra att äta viltkött från delar som inte gränsar till sårkanalen, till exempel stek och filé, så ofta man vill.

Fortsatta undersökningar ska ge tydliga svar. Livsmedelsverket kommer att fortsätta undersökningen om bly i viltkött. Detta kommer delvis att ske i samarbete med Statens Veterinärmedicinska anstalt och Jägareförbundet.

Undersökningen kommer främst att rikta in sig på tre områden:

- En beräkning av hur mycket bly som kan lösas ut i magsäcken och hur mycket som tas upp i kroppen.
- Matvaneundersökning och mätningar av blyhalt i blod hos storkonsumenter av viltkött.
- Insamling av prover från andra viltarter än älg.

Problemet är enkelt att övervinna, enligt Jägareförbundet. Det finns två lösningar: välj rätt kula och hantera köttet rätt.

Vid jakt används ofta blykulor. Det finns flera typer, men det som kallas "bondade" kulor är att föredra. Bondade kulor håller samman bättre, och släpper därmed inte lika mycket bly vid träffen.

Undersökningen av svensk älgfärs visade att färs från älgar som skjutits med bondade kulor innehöll lägre blyhalter. Jägareförbundet rekommenderar därför att man använder bondade kulor till matvilt, eller helt blyfria kulor tillverkade av koppar.

Vid köttaneringen är det viktigt att skottrensa med marginal runt sårkanalen. Även om man använder bondade kulor bör man rensa bort allt kött som är blodsprängt, eller visar tecken på att ha påverkats mekaniskt av kula, hagel eller splitter.

Därutöver bör man rensa bort ytterligare minst fem centimeter kött runt sårkanalen.

Jägareförbundet understryker att dessa råd bygger på pågående undersökningar. Råden är preliminära och kan komma att revideras.

*Andreas Ferm
Frilansjournalist*

Fakta om bly

Bly finns överallt i miljön, i luft, mark och vatten. Bly finns även i de flesta livsmedel, men i låga halter. Det mesta av blyet man får i sig kommer därför från livsmedel som man äter ofta, som spannmål, vegetabilier och dryck. Skaldjur, lever från vilt och vissa vildväxande svampar kan innehålla förhöjda halter bly, men även viltkött som är skjutet med blyammunition. Halten av bly i blodet har minskat kraftigt hos svenskarna i och med att användningen av bly i bensin fasades ut.

Om man utsätts för förhöjda doser bly under många år kan det skada nervsystemet. Man har sett ett visst samband mellan långvarig exponering och försämrad IQ. Foster och små barn är känsligare för bly, eftersom deras hjärna och nervsystem utvecklas och därför är känsligare för påverkan. De effekter man kan se är fördröjd utveckling, lägre IQ och beteendestörningar. Bly kan även ge effekter på blodtrycket och påverka njurarna.

Läs gärna mer på www.slv.se – sök på viltkött. Eller www.jagareforbundet.se